

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS
ĮSTATYMO NR. XII-717 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ASOCIACIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1969 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS
FONDŲ ĮSTATYMO NR. I-1232 PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
(toliau - Projektai)
(TAP-19-565) (TAIS Nr. 18-7326(2))**

2019-04-25 Nr.NV-1155

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XII-717 pakeitimo įstatymo projektu nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) 1 straipsnis nustato ir Įstatymo projekto taikymą, todėl Įstatymo projekto 1 straipsnio pavadinimą siūlome papildyti įrašant žodį „taikymas“.

2. Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje pateikta nevyriausybinių organizacijų sąvokos apibrėžtis tikslintina. Pirmajame sakinyje nurodyti nevyriausybinių organizacijų apibūdinantys kriterijai nėra konkretūs, todėl sudaromas neaiškumas dėl antruoju sakiniu dėstomos taisyklės, kad *nevyriausybinėmis organizacijomis nelaikomi juridiniai asmenys, jei daugiau nei 1/3 jų dalyvių sudaro juridiniai asmenys, kurie nėra nevyriausybinių organizacijų*, taikymo. Pažymime, kad teisės aktuose sąvokos negali būti apibrėžiamos *idem per idem*. Taigi, šiuo atveju lieka neapibrėžta, kaip būtų nustatoma, kad juridinio asmens dalyviai nėra nevyriausybinių organizacijų, ar tai neturėtų būti siejama su statuso suteikimu.

3. Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalyje apibrėžiant sąvoką „Nacionalinė nevyriausybinių organizacija“ vartojama neapibrėžta sąvoka „valstybės mastu“. Neatskleidus turinio, tampa neaiški ir pati apibrėžiama sąvoka ir jos taikymo apimtis.

4. Siūlome tikslinti Įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalies nuostatą, atibojant Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos funkcijas politikos formavimo ir jos įgyvendinimo organizavimo, koordinavimo ir kontroliavimo srityse (vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo (22 straipsnis ir 29 straipsnio 1 dalis) nuostatomis), bei suderinant ir kitas šio straipsnio nuostatas su Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 2 priede pateikta valstybės politikos formavimo ir valstybės politikos įgyvendinimo bei dalyvavimo formuojant valstybės politiką nuostatų samprata, įvertinant poreikį detalizuoti su politikos formavimu susijusius veiksmus.

Pastebime, kad kartu Įstatymo projekto 4 straipsnio 3 dalies nuostatos turi būti patikslintos įvertinant ir šiuos aspektus: ar 1 punkte minima priimtų teisės aktų analizė neturėtų būti įvardijama „teisinio reguliavimo stebėseną“ ir, siekiant teisinio aiškumo ir apibrėžtumo šiame punkte, nurodoma, kokiems subjektams pasiūlymai būtų teikiami; 2 punkte patikslinama, kokie „įgalioti subjektai“ turimi mintyje; 3 ir 7 punktų nuostatas tikslinga sukonkretinti, nes jų taikymo apimtis pernelyg plati ir sudaro prielaidas šių nuostatų interpretavimui.

5. Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalyje siūloma nuostata neatitinka Įstatymo projekto 4 straipsnio paskirties, nes neaiškus savivaldybėse įgyvendinamos nevyriausybinių organizacijų plėtros savivaldybėse politikos santykis su nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politika.

6. Tikslinga įvertinti, ar Įstatymo projekto 4 straipsnio 4 dalyje neturėtų būti nurodytos ir „įstaigos“, kaip tai yra minima Įstatymo projekto 3 straipsnio 1 ir 4 punktų nuostatose.

7. Siekiant taikymo aiškumo, Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalyje siūlome nurodyti, kokią (personalinę ar institucinę) Nevyriausybinių organizacijų tarybos sudėtį pavedama nustatyti socialinės apsaugos ir darbo ministrui. Be to, būtų tikslinga nuostatą dėl nario kadencijos trukmės papildyti nuostata dėl kadencijų skaičiaus tam pačiam asmeniui ribojimo (ar neribojimo). Pastaruoju aspektu pildytina ir 6 straipsnio 2 dalis.

8. Siūlome Įstatymo projekto 6 dalį suderinti su Įstatymo projekto 4 straipsnyje siūlomu reguliavimu dėl subjektų formuojančių ir įgyvendinančių nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politiką.

9. Siūlome Įstatymo projekto 6 dalyje atsisakyti perteklinio žodžio „viešai“, preziumuojant, kad skelbimas negalėtų būti ne viešas, ypač kai tai susiję su skelbimu interneto svetainėse. Atitinkamai siūlome tikslinti ir Įstatymo projekto 11 straipsnio nuostatą.

10. Siekiant teisinio aiškumo, Įstatymo projekto III skyriaus pavadinime turi būti detaliau nurodyta, kokia „atsiskaitymo tvarka“ nustatoma vertinamame skyriuje, taip pat nurodytinas ir nevyriausybinių organizacijų skirstymo (grupinės ir viešosios naudos) reguliavimas.

11. Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalyje labai apibendrintai nustatomos nevyriausybinių organizacijų veiklos finansavimo galimybės, neapibrėžiant, kas laikytina „tiksliniu jų veiklos projektu“, „gebėjimų, reikalingų viešosioms paslaugoms teikti, stiprinimo projektai“, juolab, kad šios nevyriausybinių organizacijų veiklos būtų finansuojamos valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis, kurių panaudojimui turi būti užtikrinamas skaidrumas ir taikomas atsakingo valdymo principas. Be to, vadovaujantis nekonkrečiomis nuostatomis pagal šio straipsnį 2 dalį ne tik Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai, bet ir kitiems asignavimų valdytojams (šiuo atveju Įstatymo projekte jie nėra konkrečiai įvardijami) pavedama nustatyti finansuotinas programas, veiklas, projektų vertinimo procedūras, lėšų pervedimo ir atsiskaitymo už gautą finansavimą tvarką, visuomenei naudingos veiklos naudos ir pasiektų rezultatų vertinimo tvarką. Tokiu būdu sudaroma galimybė skirtingai vertinti netgi tapačią nevyriausybinių organizacijų veiklą ir atitinkami skirtingai jas finansuoti. Manome, kad siūlomas reguliavimas taisytinas, nesudarant prielaidų nuostatų interpretavimui ir nevienodam taikymui bei skirtingam nevyriausybinių organizacijų traktavimui.

12. Sistemiškai vertinant Įstatymo projekto 7 straipsnio nuostatos dėl finansavimo ir Įstatymo projekto 9 straipsnyje siūlomą reguliavimą dėl Nevyriausybinių organizacijų fondo (toliau – Fondas) veiklos ir Fondo lėšų panaudojimo, pastebime, kad nėra aiškus šių nuostatų tarpusavio santykis ir jų taikymas nevyriausybinių organizacijų atžvilgiu. Siekiant aiškumo, siūlome apibrėžti Įstatymo projekto 9 straipsnyje nurodytos nuostatos „institucinių gebėjimų stiprinimas“ turinį. Be to, pastebime, kas nėra aiškūs kriterijai, kuriais būtų atribojami nevyriausybinių organizacijų finansavimo iš valstybės ar savivaldybių biudžetų pagal 7 straipsnyje nustatytą tikslą „jų veiklai stiprinti“ ir Fondo lėšų skyrimo 9 straipsnio 1 dalyje nurodytu „nevyriausybinių organizacijų stiprinimo“ atveju. Manome, kad Įstatymo projekte siūlomas Fondo veiklos reguliavimas turėtų būti

detalesnis, nustatantis Fondo tikslus, veiklos pagrindus, nenukreipiantis į kitus teisės aktus. Šiame kontekste siūlome papildomai įvertinti, ar siūlomas reguliavimas tikslus, ar visi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skiriami asignavimai, susiję su nevyriausybinių organizacijų plėtra, būtų priskiriami Fondo lėšoms, ar tam tikras procentas būtų skiriamas ir administravimui, jei taip, koks subjektas tai turi nustatyti ir pan.

13. Įstatymo projekto 9 straipsnio 5 dalyje siūlome apibrėžti, kokia Fondo tarybos sudėtis turima mintyje, įvertinus teisėkūros ekonomiškumą, tikslinga personalinę Fondo tarybos sudėtį pavesti nustatyti Vyriausybei socialinės apsaugos ir darbo ministro teikimu, jei institucinė sudėtis bus nustatyta Vyriausybės tvirtinamuose Fondo nuostatuose.

14. Siūlome papildomai įvertinti Įstatymo projekto 8 straipsnio tikslingumą, nes pateiktas fragmentiškas reguliavimas yra nepakankamas, neaiški jo paskirtis ir jo taikymo pasekmės. Esant pagrįstam poreikiui, teikiama reguliavimą siūlome pildyti.

15. Įstatymo projekto 10 straipsnio nuostatas siūlome suderinti su Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalyje nustatytu reguliavimu. Be to, neaišku, kokios pasekmės kyla subjektams taikant 10 straipsnio 2 dalies nuostatą. Šiame kontekste pastebėtina, kad Įstatymo projekte nėra aptariama atsiskaitymo už lėšas, gautas iš Fondo, tvarka, todėl siūlome pildyti Įstatymo projektą.

16. Vertinant Įstatymo projekto 11 straipsnio nuostatas, pastebime, kad lieka nereguluojamas informacijos apie lėšų iš Fondo skyrimą pateikimas.

17. Pakartotinai siūlome įvertinti Teisingumo ministerijos išvadoje dėl Projektų pateiktą 25 ir 26 pastabas dėl nevyriausybinių organizacijų statuso suteikimo ir su juo susijusių aplinkybių reguliavimu Įstatymo projekte. Manome, kad Įstatymo projekte (12 straipsnyje) dėstoma statuso suteikimo tvarka, sąlygos turi būti reguliuojamos aiškiau ir detaliau, pavyzdžiui, nurodytas statuso suteikimo tikslas, nurodyti pakartotinio kreipimosi dėl statuso suteikimo atvejai, peržiūrėta statuso panaikinimo tvarka ir atvejai (pavyzdžiui, paties prašymu) ir kt.

18. Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XII-717 pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalies išimtyje dėl Įstatymo projekto įsigaliojimo turi būti nurodytos šio straipsnio 2 ir 3 dalys. Be to, šio straipsnio 3 dalyje turi būti išbrauktas teisingumo ministras, nes Įstatymo projekte nėra nuostatų, pavedančių teisingumo ministrui patvirtinti tam tikrus teisės aktus.

19. Siūlome įvertinti, ar siekiant užtikrinti Įstatymo projekto (įskaitant ir vėlesnį 12 straipsnio nuostatų įsigaliojimą) įgyvendinimą, nebūtų reikalingos pereinamosios nuostatos, numatančios naujo reguliavimo taikymą iki pakeitimų įsigaliojimo veiklą vykdančioms nevyriausybiniams organizacijoms bei jų pradėtiems vykdyti projektams ir jų finansavimui.

20. Pagal keičiamą reguliavimą siūlome tikslinti ir Projektų aiškinamojo rašto nuostatas, kurios neatitinka Įstatymo projekte dėstomų nuostatų turinio (pavyzdžiui, 4 punkto nuostatos dėl sąvokos taikymo, finansavimo aiškumo ir pan.).

21. Dėl *Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo Nr. I-1232 papildymo 6¹ straipsniu įstatymo projekto* (toliau – Projektas Nr.1) pastebime, kad pakeitimu siūlomas pagal juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos duomenis parengtos informacijos teikimo atlygintinumo nustatymas neatitinka galiojančio Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių įstatymo 39 straipsnio reguliavimo dėl valstybės informacinės sistemos duomenų neatlygintino perdavimo valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teisės aktuose

nustatytoms funkcijoms atlikti. Siūlome tikslinti Projekte Nr.1 teikiamą reguliavimą, o esant pagrįstam poreikiui, pateikti informaciją dėl siūlomo reguliavimo pagrįstumo bei tikslingumo bei jį papildyti Projektą aiškinamąjį raštą.

22. Projektu Nr.1 teikiamo Labdaros ir paramos fondų įstatymo 6¹ straipsnio 5 dalyje siūlome 5 dienų terminą skaičiuoti darbo dienomis.

23. Siūlome Projekto Nr.1 2 straipsnį pildyti pereinamosiomis nuostatomis dėl siūlomo reguliavimo taikymo ir įgyvendinimo. Ši pastaba taikytina ir kartu teikiamam *Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo Nr. IX-1969 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui*.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė

Tatjana Knyzienė, tel. 870663862, el. p. tatjana.knyziene@lrv.lt